

רב נחמן and רב חסדא etc.

רב נחמן ורב חסדא כולי –

OVERVIEW

Our גמרא states unequivocally that ר"נ and ר"ה both maintain להבירו המגביה מציאה לחבירו. There is a תחומין concerning גמרא in which ר"נ there seems to contradict our ruling of ר"נ. Our תוספות resolves the contradiction.

asks: תוספות

תימה דבשלהי משילין (ביצה דף לט,א ושם ע"ב דיבור המתחיל הכא) אמר מילא מים ונתן לחבירו- It is astounding; for in the end of פרק משילין the גמרא states, 'he filled water from a cistern (which was הפקר) and gave it to his friend -

רב ששת אמר כרגלי¹ הממלא² ורב נחמן אמר כרגלי מי שנתמלאו לו³ – רב ששת maintains that the water is confined to the feet (walking area) of the one who drew the water from the well, while ר"נ maintains that the water is according to the רגלי for whom it was filled.

ומסיק דבמגביה מציאה לחבירו פליגי דמר סבר קנה ומר סבר לא קנה – And the גמרא there concluded that ר"נ and ר"ש are arguing the case of מגביה, where one maintains he is קונה and the other maintains he is not קונה. The גמרא there did not clarify who maintains what. תוספות clarifies:

ומשמע דלרב נחמן קנה חבירו⁴ ולכך הוי כרגלי מי שנתמלאו לו – And it seems that it is ר"נ who maintains that קנה חבירו, so therefore the water is כרגלי מי שנתמלאו לו, since he was קונה the water when his friend drew it for him from the well. This contradicts our גמרא in which ר"נ clearly states that המגביה מציאה להבירו! לחבירו לא קנה חבירו!

first mentions רש"י's explanation: תוספות

ורש"י גרס התם מר סבר קני ומר סבר לא קני ולא גרסינן חבירו – However רש"י reads in his text there; 'one maintains he acquires the water and the other maintains he does not acquire the water'; however

¹ The discussion there is concerning תחומין (on יו"ט). One of the laws of תחומין is that objects that belong to a person are limited to the same תחום in which that person is permitted to travel. The object cannot be taken out of that תחום.

² The water is permitted to be in the תחום of the ממלא, but it may not travel in the תחום of the person for who it was filled for (wherever it is not in the תחום of the ממלא).

³ The water may be taken within the תחום of לו מי שנתמלאו לו, but not in the תחום of the ממלא.

⁴ However ר"ש maintains לחבירו קנה חבירו so the water belongs to the ממלא and therefore it is הממלא. We (seemingly) cannot say there that ר"נ maintains להבירו קנה חבירו (to have him coincide with his view here) and ר"ש maintains קנה, for why is it according to ר"נ if ר"נ maintains להבירו קנה חבירו? And vice versa according to ר"ש.

the text **do not read 'his friend'**, meaning -

וכולו סברי דלא קני חבירו –

That both (ר"נ ור"ש) maintain that his friend (מי שנתמלאו לו) is not קונה the water, because המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו -

אלא רב נחמן סבר דמגביה נמי לא קני –

However ר"נ maintains that the מגביה (in that case the ממלא) is also not קונה, for he drew the water for his friend and not for himself -

ולכך כשלקח חבירו ממנו קנאו –

And therefore when his friend took it from him, his friend acquired it -

[מן ההפך שמתכוין לקנות אבל המגביה לא הגביה לקנות] –

[from הפך, since he intended to acquire it (when he received it from the ממלא; however the one who drew the water, he did not draw it to acquire it, but rather to give it to his friend, therefore the ממלא is not קונה and חבירו is קונה. This explains why according to ר"נ the water is לו שנתמלאו לו].

ורב ששת סבר דקנה הממלא דכיון דלא קנה חבירו הוא קנה ולכך הוי כרגליו –

However ר"ש maintains that the ממלא did acquire the water, for since his friend did not acquire it when the ממלא drew the water (for המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו), therefore the ממלא acquired it (when he drew the water), so therefore the water is like הממלא. This concludes פירש"י, so there should be no contradiction from ר"נ here to ר"נ in ביצה.⁵

Tosfos offers an alternate explanation to resolve the apparent contradiction:

ורבינו תם פירש דהתם רב נחמן מודה דקנה חבירו⁶ –

And the ר"ת explained that there by the water ר"נ admits that חבירו קנה even though generally he maintains that המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו. The reason חבירו is קונה there, is -

דאינו חב לאחרים שיש הרבה מים בבור –

Because the ממלא is not harming others, for there is plenty of water in the cistern.⁷

Tosfos offers an additional solution:

ועוד אומר רבינו תם דשפיר גרסינן חבירו –

And furthermore says the ר"ת, that indeed the text reads 'חבירו' -

וסבר רב נחמן לא קנה חבירו כי הכא וגם הממלא לא קנה –

And ר"נ maintains that there חבירו קנה just as he maintains here, but

⁵ According to רש"י when the גמרא states מר סבר קנה This refers to רב ששת who maintains that the ממלא is קונה, and when the גמרא stated ומר סבר לא קנה this refers to ר"נ that (even) the ממלא was not קונה.

⁶ According to this explanation the קנה and the לא קנה is referring to חבירו (not the ממלא).

⁷ See 'Thinking it over' # 1.

the ממלא is also not ⁸ קונה -

ולכך כשנתנם לו קנאם והוי כרגליו -

So therefore when the ממלא gave it to חבריו, the חבריו acquired it and therefore it is - כרגלי מי שנתמלאו לו -

ורב ששת סבר קני חבריו מטעם מגו דזכי לנפשיה -

However ר"ש maintains that because of the המגביה מציא לחבריו קני חבריו reasoning that - מגו דזכי לנפשיה -

וכיון דלא קנה חבריו אלא מטעם דזכי לנפשיה -

And since the only way חבריו was זוכה is because of the לנפשיה of the זכי - ממלא -

ואי הוה זכי לנפשיה הוי כרגליו והשתא נמי דזכי לחבריה הוי כרגליו -

And if the ממלא would be זכי לנפשיה it would be כרגלי הממלא, so now too that he was זכי לחבריה it still is כרגלי הממלא -

ולא עדיף מיניה לענין תחומין⁹ והוי כאילו זכי לנפשיה:

And the water cannot be 'better' than the ממלא concerning תחומין for it is considered as if he was זכי לנפשיה.

SUMMARY

explains that קנה ולא קנה is referring to the ממלא (and all agree that refers to קנה ולא קנה explains that תוספות. (המגביה מציאה לחבריו לא קנה חבריו since the המגביה מציאה קנה חבריו we agree that by water ר"נ admits that and חבריו it is not חב. לאחרים. Alternately קנה ולא קנה refers to חבריו, however ר"ש maintains that even though קנה חבריו it still is הממלא since חבריו was קונה only because of the לנפשיה. This מיגו retains it הממלא.

THINKING IT OVER

1. The first answer of the ר"ת maintains that by the water it is not חב ¹¹!?! לא קנה חבריו רב ששת maintain that ¹⁰. לאחרים.

2. According to the second answer of the ר"ת, does ר"ש mean it is only כרגלי ¹²? (חומרא and) it is also כרגלי הממלא (and) (לקולא) הממלא

⁸ The ממלא is not קונה since he did not intend to acquire it for himself, and חבריו is not קונה since המגביה. מציאה לחבריו לא קנה חבריו. The water remains הפקר until the ממלא gives it to חבריו.

⁹ It is only permitted הממלא and cannot have any advantage over רגלי הממלא since the only reason why חבריו acquires this water is הממלא. See "Thinking it over # 2.

¹⁰ See footnote # 7.

¹¹ See בל"י אות רצט.

¹² See בל"י אות ש.